

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 1Cdo/236/2019
Identifikačné číslo spisu: 7216203720
Dátum vydania rozhodnutia: 24.11.2020
Meno a priezvisko: JUDr. Ján Šikuta
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2020:7216203720.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobkyne V. N., bývajúcej v A., N. č. XXXX/X, zastúpenej JUDr. Annou Kohajdovou, advokátkou so sídlom v Nových Zámkoch, Forgáčova bašta č. 7, proti žalovanému H. H., bývajúcemu v G.L., C. č. XXXX/X, zastúpenému IURISTICO s. r. o., so sídlom v Košiciach, Cimborkova č. 13, IČO: 36 588 041, o zaplatenie 11.250 € istiny s príslušenstvom, vedenej na Okresnom súde Košice II pod sp. zn. 13 C 93/2016, o dovolaní žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach z 27. februára 2019 sp. zn. 9 Co 94/2018, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalobkyňa má nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Žalobkyňa sa žalobou proti žalovanému domáhala, aby súd zaviazal žalovaného k povinnosti zaplatiť jej sumu vo výške 11.250 €.

1.1. Žalobu odôvodnila tým, že 5. februára 2015 so žalovaným ako predávajúcim uzatvorila kúpnu zmluvu (č. l. 4 a nasl.), ktorej predmetom bol odplatný prevod vlastníckeho práva k predmetu kúpy a to k osobnému motorovému vozidlu značky P. L., rok výroby 2010, VIN: J., farba biela metalíza, evidenčné číslo: G. XXX M. (ďalej len „motorové vozidlo“) za kúpnu cenu vo výške 11.250 € (ďalej len „kúpna zmluva“), ktorú v plnej výške žalovanému uhradila. Motorové vozidlo jej bolo 15. novembra 2015 Okresným riaditeľstvom Policajného zboru v Nových Zámkoch, Odbor poriadkovej polície, Obvodné oddelenie Policajného zboru pod č. p. KRPZ-BA-OKP3-23-038/2015 zaistené podľa § 21 ods. 1 zákona č. 171/1993 Z. z. Národnej rady Slovenskej republiky o Policajnom zbore z dôvodu podozrenia, že táto vec súvisí so spáchaním trestného činu alebo priestupku a jej zaistenie je potrebné na zistenie skutkového stavu veci alebo na rozhodnutie orgánu činného v trestnom konaní, alebo na rozhodnutie orgánu v konaní o priestupku (č. l. 7). Žalobkyňa výzvou z 1. februára 2016 adresovanou žalovanému odstúpila od kúpnej zmluvy a žiadala, aby jej žalovaný do 15 dní od prevzatia tejto výzvy vrátil kúpnu cenu, t. j. 11.250 € z dôvodu, že jej bolo motorové vozidlo zaistené (č. l. 18). Upovedomením Krajského riaditeľstva Policajného zboru, Odbor kriminálnej polície, 2. operatívne oddelenie Bratislava (ďalej len „KRPZ Bratislava“) z 9. februára 2016 č. p. KRPZ-BA-OKP3-38-014/2016

bolo žalobkyni oznámené, že motorové vozidlo má pozmeňované VIN číslo karosérie. Z dôvodu pozmeňovaných identifikátorov motorového vozidla bude preto spracovaný návrh na jeho vyradenie (č. l. 20 a nasl.). Z dôvodu omeškania žalovaného s plnením peňažného dlhu sa žalobkyňa domáhala zaplata úrokov z omeškania vo výške 5,05 % ročne z dlžnej sumy 11.250 € od 21. februára 2016.

2. Okresný súd Košice II (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 2. novembra 2017 č. k. 13 C 93/2016 - 175 žalovanému uložil povinnosť zaplatiť žalobkyni sumu 11.250 € spolu s úrokmi z omeškania vo výške 5,05 % ročne z dlžnej sumy od 21. februára 2016 do zaplata, to všetko do troch dní odo dňa právoplatnosti rozsudku; žalobkyni priznal voči žalovanému právo na náhradu trov konania v plnom rozsahu.

2.1. V odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že predloženými listinnými dôkazmi: z odborného stanoviska z 5. februára 2016 vyhotoveného Kriminalistickým a expertíznym ústavom Policajného zboru, odbor kriminalistickej identifikácie [ďalej len „KEU“ (č. l. 66)]; z odborného stanoviska z 18. marca 2016 vyhotoveného KEU (č. l. 68); z uznesení KRPZ Bratislava č.p. ORP-466/2-VYS-B5-2016 (č. l. 143) a č. p. ORP-1047/2-VYS-B3-2016 (č. l. 142), mal za preukázané, že motorové vozidlo pochádza z trestnej činnosti. Odvolávajúci sa na stálu platnú zásadu rímskeho práva „nemo plus iuris ad alium transfere potest, quam ipse habet“ konštatoval, že z nepráva nemôže vzniknúť právo, čo aplikoval aj na posudzovaný prípad. Z vykonaného dokazovania totiž vyplynulo, že prvý držiteľ motorového vozidla O. T. (v období od 8. augusta 2011 do 2. novembra 2011) uviedol, že on motorové vozidlo nikdy nevlastnil a ani neprevádzal. Od neho teda nemohla platne nadobudnúť vlastnícke právo k motorovému vozidlu po ňom zapísaná držiteľka R. O. (v období od 2. novembra 2011 do 17. apríla 2013), ktorá sa v rámci výsluchu nevedela vyjadriť, od koho motorové vozidlo nadobudla. V poradí tretím držiteľom motorového vozidla bol P. D. (v období od 17. apríla 2013 do 17. novembra 2014), ktorý sa vyjadril, že ho kúpil od niekoho (bližšie nevedel identifikovať) z F. Z., konkrétne mu však toto vozidlo ponúkol na predaj jeho kamarát (nie vlastník motorového vozidla) F. Y. Vzhľadom k tomu ani P. D. nemohol nadobudnúť vlastnícke právo k motorovému vozidlu na základe prevodu vlastníckeho práva od nevlastníka. Zároveň od P. D. ako nevlastníka motorového vozidla nemohol na základe kúpnej zmluvy vlastnícke právo k nemu nadobudnúť ani žalovaný a následne od neho ďalej žalobkyňa.

2.2. Žalovaný na svoju obranu tvrdil, že bol riadnym vlastníkom motorového vozidla, ktoré nadobudol od P. D., u ktorého došlo k vydržaniu vlastníckeho práva podľa § 134 ods. 1 a 2 zákona č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka (ďalej len „Občiansky zákonník“) v dôsledku nepretržitej dobromyseľnej držby po dobu troch rokov. Súd prvej inštancie v tejto súvislosti uviedol, že v prospech „dobromyseľných“ nadobúdateľov svedčia nadobúdacie práva a povinnosti oprávneného držiteľa ako je právo nakladať s vecou; právo na plody a úžitky do času, kým sa neprihlási vlastník; nárok na náhradu nákladov vynaložených na vec počas oprávnenej držby. V danom prípade preto nemohlo dôjsť k vydržaniu vlastníckeho práva k odcudzenému motorovému vozidlu.

2.3. O trovách konania rozhodol podľa § 262 ods. 1, § 255 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“).

3. Krajský súd v Košiciach (ďalej len „odvolací súd“) na odvolanie žalovaného rozsudkom z 27. februára 2019 sp. zn. 9 Co 94/2018 napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil; žalobkyni proti žalovanému priznal náhradu trov odvolacieho konania v celom rozsahu (č. l. 243 a nasl.).

3.1. V odôvodnení uviedol, že súd prvej inštancie v potrebnom rozsahu zistil skutkový stav veci, tento správne právne posúdil. S odôvodnením rozhodnutia súdu prvej inštancie sa stotožnil (§ 387 ods. 2 CSP). Na zdôraznenie jeho správnosti doplnil, že považuje za absurdné, aby sa stotožnil s právnym názorom žalovaného, že možno vydržať ukradnutú vec so zreteľom na dobrú vieru nadobúdateľa v čase uzatvorenia kúpnej zmluvy a jeho právnych predchodcov vychádzajúc z konštrukcie, že dobromyseľnosť pokiaľ trvá v zákonom stanovenej vydržacej dobe sa týka aj veci z právneho úkonu, ktorý bol neplatný (motorové vozidlo pochádzajúce z krádeže). Motorové vozidlo bolo zaistené útvarom Policajného zboru Slovenskej republiky 15. novembra 2015, následne sa stalo majetkom štátu a bolo vydané jeho majiteľovi, teda nebolo ani spôsobilým predmetom vydržania. V zmysle stále platnej zásady rímskeho práva, že z nepráva nemôže vzniknúť právo, ani v posudzovanom prípade nemohol nadobudnúť platne vlastnícke právo právny nástupca, ak subjekt od ktorého odvodzuje svoje vlastnícke právo, toto právo nikdy nenadobudol a teda ho ani nemohol platne previesť. Súdna prax sa zjednotila na

tom, že súd nemôže vychádzať len z posúdenia subjektívnych predstáv držiteľa, ale že dobrá viera držiteľa sa musí vzťahovať aj na objektívne okolnosti, za ktorých vôbec mohlo vecné právo vzniknúť, teda aj právnomu dôvodu (titulu), ktorý by mohol mať za následok vznik práva; titul nadobudnutia držby tu síce nemusí byť, držiteľom však musí byť so zreteľom na všetky okolnosti dobrej viery, že jeho držba sa o taký titul opiera. Rovnako za neopodstatnené považoval odvolací súd aj ďalšie výhrady žalovaného, ku ktorým uviedol, že nemožno odstúpiť od neplatnej kúpnej zmluvy, ktorá je absolútne neplatná od počiatku, t. j. od právneho úkonu, ktorý medzi zmluvnými stranami ani nevznikol.

3.2. O trovách odvolacieho konania rozhodol podľa § 396 ods. 1 v spojení s § 255 ods. 1 a § 262 ods. 1 CSP.

4. Proti rozsudku odvolacieho súdu podal žalovaný dovolanie, prípustnosť ktorého vyvodzuje z ustanovení § 421 ods. 1 písm. a/ a b/ CSP (č. l. 270 a nasl.).

4.1. Podľa názoru žalovaného je jeho dovolanie prípustné podľa § 421 ods. 1 CSP preto, lebo napadnutý rozsudok spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci pri riešení otázok a/ či titulom na vydržanie môže byť neplatný právny úkon; b/ či vec pochádzajúca z trestnej činnosti je spôsobilým predmetom vydržania.

4.2. Pri riešení právnej otázky vymedzenej žalovaným v bode a/ sa podľa jeho názoru odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu (§ 421 ods. 1 písm. a/ CSP), keď prijal záver, že vydržaním nemožno nadobudnúť vlastnícke právo k veci, ktorú subjekt získal do oprávnenej držby na základe neplatného právneho úkonu, a to napriek tomu, že oprávnená držba trvala zákonom stanovenú dobu. Tvrdený odklon od ustálenej rozhodovacej praxe vidí žalovaný konkrétne v uzneseniach Najvyššieho súdu Slovenskej republiky a to z uznesenia z 28. marca 2011 sp. zn. 5 Cdo 87/2010; uznesenia z 1. marca 2011 sp. zn. 5 Cdo 30/2010; uznesenia z 24. apríla 2017 sp. zn. 3 Cdo 17/2016. Žalovaný zároveň poukázal tiež na to, že uvedený právny názor je zároveň v rozpore s nálezom Ústavného súdu Slovenskej republiky z 26. mája 2009 sp. zn. III. ÚS 63/2009.

4.3. Nesprávne právne posúdenie veci odvolacím súdom vidí žalovaný tiež pri riešení právnej otázky vymedzenej v bode b/. Má za to, že táto otázka doposiaľ v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená (§ 421 ods. 1 písm. b/ CSP). Žalovaný zastáva názor, že odvolací súd mal dospieť k záveru, že k odcudzenej veci možno nadobudnúť vlastnícke právo vydržaním.

4.4. Vzhľadom na uvedené dovolacie dôvody preto navrhuje, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky a/ rozsudok odvolacieho súdu zmenil vo výroku č. 1 tak, že žaloba sa zamietá a žalovaný má voči žalobkyni nárok na náhradu trov konania na súde prvej inštancie v plnom rozsahu; b/ rozsudok odvolacieho súdu zmenil vo výroku č. 2 tak, že žalovaný má voči žalobkyni nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu; c/ žalovaný má voči žalobkyni nárok na náhradu trov dovolacieho konania v plnom rozsahu.

5. Žalobkyňa vo svojom vyjadrení k dovolaniu navrhla, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie odmietol, prípadne aby ho ako nedôvodné zamietol, zároveň si uplatňuje náhradu trov dovolacieho konania v rozsahu 100 %. Podľa jej názoru žalovaný síce pri dovolacom dôvode podľa § 421 ods. 1 písm. a/ CSP poukázal na jednotlivé rozhodnutia dovolacieho súdu (ako aj na nález Ústavného súdu Slovenskej republiky), avšak ani jedno z týchto rozhodnutí nerieši prípad, keď právny predchodca toho, kto tvrdí, že vlastníctvo nadobudol vydržaním, nebol v držbe dobromyseľný. Vo vzťahu k druhému vymedzenému dovolaciemu dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. b/ CSP žalobkyňa uvádza, že v danom prípade samotné rozhodnutie nie je závislé od zodpovedania žalovaným vymedzenej právnej otázky.

6. Najvyšší súd ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie, podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie žalovaného treba odmietnuť. Na stručné odôvodnenie (§ 451 ods. 3 CSP) dovolací súd uvádza nasledovné:

7. Dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok. Mimoriadnej povahe dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti

tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

8. Žalovaný vyvodzuje prípustnosť dovolania konkrétne z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a/ a b/ CSP.

8.1. Podľa § 421 ods. 1 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu (písm. a/); ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená (písm. b/).

8.2. Otázkou relevantnou podľa § 421 ods. 1 CSP môže byť len otázka právna (nie skutková otázka). Môže ísť tak o otázku hmotnoprávnu (ktorá sa odvíja od interpretácie napríklad Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, Zákonníka práce, Zákona o rodine), ako aj o otázku procesnoprávnu (ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení).

9. Vzhľadom na vzájomnú súvislosť a podmienenosť žalovaným vymedzených právnych otázok, dovolací súd tieto v rámci jednotlivých dovolacích dôvodov (§ 421 ods. 1 písm. a/ a b/ CSP) posudzoval spoločne a k obojm uvádza nasledovné.

10. Právnymi otázkami zásadného významu sú podľa žalovaného v danom prípade a/ či titulom na vydržanie môže byť neplatný právny úkon; b/ či vec pochádzajúca z trestnej činnosti je spôsobilým predmetom vydržania.

11. Relevanciu podľa § 421 ods. 1 CSP má právna otázka (nie skutková) otázka, na ktorej spočívalo rozhodnutie odvolacieho súdu. Musí ísť pritom o takú právnu otázku, ktorá bola podľa názoru dovolateľa odvolacím súdom vyriešená nesprávne (porovnaj § 432 ods. 1 CSP) a pri ktorej - s prihliadnutím na individuálne okolnosti veci (prípady) - zároveň platí, že ak by bola vyriešená správne, sudy by nevyhnutne rozhodli inak, pre dovolateľa priaznivejším spôsobom.

12. Právnym posúdením veci je aplikácia práva na zistený skutkový stav. Je to činnosť súdu spočívajúca v podradení zisteného skutkového stavu príslušnej právnej norme, ktorá vedie súd k záveru o právach a povinnostiach účastníkov právneho vzťahu. Súd pri tejto činnosti rieši právne otázky (questio iuris). Ich riešeniu predchádza riešenie skutkových otázok (questio facti), teda zistenie skutkového stavu. Právne posúdenie je všeobecne nesprávne, ak sa súd dopustil omylu pri tejto činnosti, t. j. ak posúdil vec podľa právnej normy, ktorá na zistený skutkový stav nedopadá, alebo správne určenú právnu normu nesprávne vyložil, prípadne ju na daný skutkový stav nesprávne aplikoval.

13. Vzhľadom na formuláciu žalovaným vymedzených právnych otázok pri jednotlivých dovolacích dôvodoch dovolací súd dospel k záveru, že tieto nekorešponujú s právnou otázkou, od vyriešenia ktorej záviselo dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu. V posudzovanom prípade odvolací súd považoval rozsudok súdu prvej inštancie za vecne správny, z dôvodu ktorého ho aj potvrdil. Svoje rozhodnutia založili oba sudy (na základe vykonaného dokazovania) na vyriešení zásadnej právnej otázky, podľa ktorej sú sporové strany povinné ako účastníci neplatnej kúpnej zmluvy si v zmysle § 457 Občianskeho zákonníka vrátiť poskytnuté plnenia z dôvodu, že žalobkyňa zakúpila motorové vozidlo (pochádzajúce z trestnej činnosti) od nevlastníka (žalovaného) v dôsledku čoho je kúpna zmluva (č. 1. 4 a nasl.) neplatným právnym úkonom.

13.1. V dovolaní žalovaným namietané právne posúdenie týkajúce sa vyriešenia ním vymedzených právnych otázok, by mohlo mať znaky relevantné v zmysle § 421 ods. 1 písm. a/, b/ CSP iba vtedy, ak by výsledok riešenia tejto otázky (posúdenia a vyhodnotenia) predstavoval jediný a výlučný dôvod, pre ktorý bolo v spore rozhodnuté v jeho neprospech.

14. So zreteľom na uvedené dospel dovolací súd k záveru, že v dovolaní absentuje také vymedzenie právnych otázok, od vyriešenia ktorých reálne záviselo dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu; v dôsledku čoho prípustnosť jeho dovolania v zmysle § 421 ods. 1 písm. a/, b/ CSP nevyplýva.

15. Vzhľadom k vyššie uvedenému, najvyšší súd dovolanie žalovaného ako procesne neprípustné odmietol podľa § 447 písm. c/ CSP; rozhodnutie o nároku na náhradu trov konania o dovolaní neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

16. Toto uznesenie bolo prijaté senátom najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.